

Modern Türkçülük

Araştırmaları Dergisi

Cilt 7, Sayı 2 (Haziran 2010), 92-101

DOI: 10.5001/MTAD.7.2010.2.24

Telif Hakkı©Ankara Üniversitesi

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi

Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü

Sözlükçülük ve Sözlük Araştırmacılığı

Halil İbrahim Usta

Ankara Üniversitesi (Ankara)

ÖZET

Bu yazının birinci bölümünde sözlükçülük (leksikografi) alanının sınırlarını belirlemek amacıyla farklı kaynaklardaki tanımlarına yer verilmekte; leksikografinin teorisi, alanı, terminolojisi ve hedefleri üzerinde durulmakta; Türkiye'de bu alandaki çalışmalar irdelenmektedir. Yazının ikinci bölümünde ise, sözlük araştırmacılığı (meta-leksikografi) hakkında bilgi verilerek Türkiye'deki durum eleştirel bir gözle değerlendirilmektedir.

ANAHTAR SÖZCÜKLER

sözlükçülük, sözlük araştırmacılığı, Türkçe sözlükler.

ABSTRACT

The first part of article contains the information from various sources on purpose to designate a lexicography subject; also the attention is paid to such questions, as the purposes and problems, terminology, a subject and the lexicography theory; results of work in the given sphere done in Turkey are considered. In the second part the information on a meta-lexicography moves, also from the critical point of view the situation in Turkey is analysed.

KEY WORDS

lexicography, meta-lexicography, dictionaries of Turkish

1. Giriş

Yirmi birinci yüzyılın ilk çeyreğinde, özellikle Türkiye'de her yönüyle cazip bir iş kolu/iş alanı olarak algılanan sözlükçülük, hâlâ üniversitelerde gerektiği şekilde bilim dalı hâline gelememiştir.

Öte yandan, şahıslar veya bilinen/bilinmeyen yayınevleri adına tek dilli veya iki dilli sözlükler ardı ardına gün ışığına çıkmaya devam etmektedir. Bunların arkasında

profesyonel yayıncılar/yazarlar olduğu kadar amatörlerin de bulunduğu görülmektedir, hatta sonuncular sayıca daha kalabalıktır.

Çok geniş bir ürün yelpazesini (güncel, tarihi, karşılaştırmalı, elektronik vb. sözlükler) ortaya koyan faaliyetlere bazen sert tepkiler verilmekte, hatta aşırıya gidilerek bu yayınların toplatılması gerektiği bile önerilmektedir. Oysaki toplumun kültür hayatını zenginleştirecek her tür faaliyet önemli sayılmalı, destek verilmiyorsa da engellenmeye çalışılmamalıdır.

Yayın hayatına katılmış sözlükler hakkında da alanın uzmanları/meraklıları tarafından çeşitli tanıtma ve eleştiri yazıları yazılmakta, daha mükemmel sözlükler hazırlamak için neler yapılması gerektiği irdelenmektedir. Böylece “sözlük araştırmacılığı” alanına katkıda bulunulmaktadır.

2. Problem

Hem ekonomik hem de toplumsal etkenler altında yoğun bir şekilde devam eden bu çalışmalar sırasında, *lexicology* ve *lexicography* terimleri birbirine karıştırılmakta, hatta içerikleri ve kapsadıkları alan bakımından da yazarların zihninde bulanıklık olduğu göze çarpmaktadır. [Bu sebeple birçok yönden “tutarlı” olduğunu gözlemlediğim *Dilbilim Terimleri Sözlüğü* (1949:179) gibi ben de *leksikografi* terimini *sözlükçülük* ile karşılamayı yeğliyorum.]

Öte yandan, sözlükçülüğün (lexicography) bir bilim dalı olarak kabul edilip edilmeyeceği sorusu ise cevapsız kalmaktadır. Sözlükçülüğü bir bilim dalı (veya araştırma alanı) olarak kabul edersek, o takdirde, bu alana ait kuram/kuramları da dile getirmek, sınırlarını ve yöntemini belirlemek gerekecektir. Son olarak, yukarıda anlatılan faaliyetleri temel alan bir “sözlük araştırmacılığı”nın varlığını kabul edip sınırlarını belirlemek zorunluluğu doğacaktır.

3. Sözlükçülük (Lexicography)

“Sözlükçülük üzerine yapılan birçok tanıtımda bu uğraşının özellikle eylemsel yönü üzerinde durulur” diyen araştırmacılara göre “sözlük yazma, sözlükçülüğün bir parçasıdır, ama vazgeçilmez bir koşulu da” değildir. Çünkü “sözlükçülükte önemli olan dilsel başvuru kaynağı yapmak niyetiyle etkinlik göstermektir”. (Yüksekkaya 2001: 208 ← Wiegand 1988’den naklen.)

Sözlükçülüğün henüz bir bilim dalı olmadığını savunanlar bulunmakla birlikte “sözlükçülük, ... bilimsel ve bilimsel olmayan yanıyla bir uygulamadır, bir etkinliktir. Sözlükler ise bu etkinliğin meyvesidir.” (Yüksekkaya 2001: 208)

Bizi ilgilendiren yanıyla bilimsel sözlükçülük, “bağımsız bir etkinliktir, toplum yaşamı ve devlet açısından önemlidir. Bu alanda çalışanların akademik eğitim almış

kişilerden oluştuğu" kabul edilir. (Yüksekkaya 2001: 208)

Bazı araştırmacılar tarafından da sözlükçülük, "dil'in söz varlığını tanımlamaya çalışan (ve dilbilimin bir dalı olan) leksikolojinin bir parçası" olarak algılanmaktadır. Ancak sözlüklerin işlevi göz önüne alındığında, "dilbilim ile toplum arasında iletişimi sağlayan bir hizmet" görüntüsü de vermektedir. (Мартынюк 2004: 180)

Alman dilbilimci Herbert Ernst Wiegand, 1983 yılında İngiltere'de yapılan uluslararası sözlükçülük kongresinde aşağıdaki iddialarda bulunmuştur:

Sözlükçülük (leksikografi), hiçbir zaman bir bilim dalı değildi ve olmayacaktır da.

Sözlükçülük (leksikografi), söylendiği gibi, uygulamalı dilbilimin bir kolu (şubesi) değildir.

Sözlükçülük (leksikografi), leksikolojinin bir kolu (şubesi) değildir.

Bununla birlikte Wiegand, çağdaş sözlükçülüğün teorik konumunu kabul etmekte ve onu meta-leksikografi olarak adlandırmaktadır. Genel sözlükçülüğün çalışma alanını da üç ayrı maddede toplamaktadır:

a) Sözlük planlaması

b) Sözlük bazasının hazırlanması

c) Sözlük metninin yazılması. (Табанакова 1999: 3 ← Wiegand 1983'ten naklen)

Bütün bu değerlendirmelerin ışığında sözlükçülük, "sözcüklerin kendi sözcük topluluğu içinde değerlendirildiği yegâne dilbilimi disiplini" olarak "sözlük üretmenin teorisi ve pratiğidir" diyebiliriz. (Мартынюк 2004: 180)

Öte yandan sözlük hazırlamanın pratiği ve teorisi ile ilgilenen sözlükçülük, "dilbilimsel bilgi tüketicilerinden çoğunun en çok eğilim gösterdiği bir dilbilim koludur." (Козырев-Черняк 2004: 5)

3.1.Sözlükçülük tarihçesi

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan yeni dünya düzeninde, haberleşmenin ve bilgi akışının önem kazanması bazı disiplinlerin veya iş kollarının gelişmesine sebep olmuştur. Bu dallardan biri de *sözlükçülük* türüdür. Teorileri, yöntemleri ve teknikleri üzerinde bugüne kadar bilimsel olan veya olmayan çok çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Sözlük yazım işi devam ettikçe, bu süreçteki yayınların da devam edeceği tahmin edilebilir. Ancak günümüzde sözlükçülüğün bir bilim dalı olup olmadığı tartışması hâlâ bazı çevrelerde sürdürülmektedir.

Aslında XX. yüzyıla kadar pratik sözlük yazıcılığının elde ettiği sayısal üstünlük ve yoğunluk neticesinde kazanılan deneyimler, bu yüzyılın ortalarında kurgulanmaya ve genişletilmeye başlandı. Bu genişlemeler ise sözlükçülük teorisinin doğmasına sebep oldu. (Мартынюк 2004: 181)

Sözlükçülük teorisinin kuruluşundaki öncelik, Rus ekolüne aittir. L. V. Şçerba'nın "Genel Sözlükçülük Teorisi Üzerine Deneme" (Л. В. Щерба, Опыт общей теории лексикографии) adlı tamamlanmamış çalışması buna dayanak olarak gösterilir. Şçerba bu çalışmasında, sözlükçülüğe ilk defa olarak özel bilimsel bir disiplin olarak yaklaşmıştır. (Мартынюк 2004: 182)

3.2. Sözlükçülük teorisi

Literatürdeki kitap, makale ve bildiriler incelendiği zaman görülmektedir ki, başlıkta bulunan "teori" sözü yazının veya kitabın içeriğinde sözlükçülük tarihçesine indirgenmektedir. Tarihçe verilirken bir yandan da sözlüklerin eksik ve/veya ilerici yanları anlatılmaktadır. Son olarak da sözlükçülüğün hedefleri ve sorunları tartışılmaktadır.

Sözlükçülük teorisi, sözlük metinlerini o ülkenin kültür tarihi açısından inceler, sözlükler arasındaki verasetin ölçüsünü ve birbirlerine etkilerini belirler, ödünçlemenin ve sözlükteki bilgilendirmenin durumunu tespit eder. Sözlükçülük için, geleneğin ulusal olanı kadar uluslararası olanı da aynı derecede önemlidir. ....

Aynı şekilde sözlük tipolojisi de sözlükçülük için çok önem arz eder. Farklı tipteki sözlüklerin birbiriyle etkileşimleri veya birbirine karşı olan yönleri, sözlüklerin genel tipolojisini verir. (Мартынюк 2004: 181 ← Проблемы учебной лексикографии и обучения лексике: Сборник статей(1978)'den naklen)

V.V. Morkovkin'in doktora tezinde, sözlükçülük teorisinin ilgi alanına giren konular şu şekilde sıralanmaktadır:

Sözlükçülük kavramlarının hacim, içerik ve kuruluşları,

Sözlük türleri ve tiplerinin araştırılması,

Elementlerin ve parametrelerin araştırılması,

Sözlük projelerinin ve kompüterleştirme imkânlarının esaslarının araştırılması,

Yaygın sözlük materyallerinin araştırılması,

Sözlük yazımı çalışmalarının planlanması ve düzenlenmesi çalışmaları

Sözlükçülük kurallarının üretim ve biçimlendirilmesi çalışmaları. (Мартынюк 2004 : 181 ← Морковкин В.В. Основы теории учебной лексикографии: Диссертация на соискание ученой степени доктора филологических наук (1990)'dan naklen)

P.N Denisov tarafından verilen bilgilere göre sözlükçülükteki tanımlayıcı yöntemin temel ilkeleri vardır. Bunlar, *kullanıcıya yönelik olma ve görelilik, standartlık, ekonomiklik, sadelik, eksiksiz olma, tam olma, etkinlik, tanımların semantik basamaklanmaya uygunluğu* şeklinde sıralanabilir. (Мартынюк 2004 : 182 ← Денисов П.Н. Лексика

русского языка и принципы ее описания. (1980)'den naklen)

Sözlükçülük teorisi temel olarak iki başlık altında incelenmektedir:

Pratik sözlükçülük; dil öğretimini, dili tanımlamayı ve standartlaştırmayı, dillerarası iletişimi, dilin bilimsel incelenmesini temin etmek suretiyle çok önemli toplumsal bir fonksiyonu yerine getirmektedir. Sözlükçülük, dil hakkındaki bütün bilgilerin toplu olarak verildiği bir sözlük sunumunun kullanıcılar için en uygun ve en iyi usullerini bulmaya gayret etmektedir. (Козырев-Черняк 2004: 5)

Teorik sözlükçülük, sözlüğün makro-yapı (söz derleme, sözcük dizininin hacmi ve niteliği, materyali sözlüğe yerleştirme ilkeleri) ve mikro-yapı (madde başının yapısı, sözlük tanımlarının türü, sözcük hakkındaki farklı türden bilgilerin oranı, dilbilgisi örneklerinin türü vb.) hazırlığı yanında sözlük tipolojisinin kurulması ve sözlükçülük tarihi ile bağlantılı problemlerin bütününe kapsamaktadır. (Козырев-Черняк 2004: 5)

V. V. Morkovkin ise, sözlükçülük kavramı için şu tamamlayıcı bilgileri vermektedir:

- **teorik sözlükçülük** (sözlükçülük teriminin yapısını, içeriğini ve hacmini belirleme; sözlük leksikolojisi; sözlük tipleri ve türleri öğretisi; sözlük maddeleri ve parametreleri öğretisi; sözlük kuruluşundaki esasları öğretisi; sözlük malzemesinin fişlenmesi; sözlük hazırlama işinin planlanması ve organizasyonu)
- **sözlükçülük tarihçiliği** (sözlüklerin tarihi; sözlükçülük problemlerinin çözülmesi tarihi)
- **pratik sözlükçülük** (sözlüklerin ve sözlük türündeki diğer ürünlerin hazırlanması; sözlük malzemesinin derlenmesi ve saklanması). (Козырев-Черняк 2004: 10 ← Морковкин В.В. Об объеме и содержании понятия "теоретическая лексикография". Вопросы языкознания, 6 (1987)'den naklen)

3.3. Sözlükçülükle ilgili alanlar

Leksikoloji ile sözlük kullanıcısı arasında aracı görevini üstlenmiş olması bakımından *sözlükçülük*, iki veya daha çok alanın kesişme noktasında bulunmaktadır. İlk olarak, sözlüğün temel malzemesinin sözcükler, sözcük türevleri ve tamlamalar olduğu düşünülürse, sözlükçülüğün leksikoloji ile temel bir bağının olduğunu söylemek yanlış olmaz. İkinci olarak leksikoloji sözcük üzerinde çalışırken filolojinin bir kolu olan dilbilgisinden faydalandığı için *sözlükçülük* de dilbilgisinin temel alanlarından (ses bilgisi, biçim bilgisi, söz dizimi) ve anlam bilgisi gibi yan dalların teori, yöntem ve tekniklerinden yararlanır. Üçüncü olarak, kullanıcısı ve kullanım ortamı gibi konuları incelemek gerektiğinden sözlüğün pratik yönü de sözlükçülüğün alanına girer. *Sözlükçülük* çalışmalarında bazen yöntemleri bazen de kaynakları kullanılan

alanlardan birkaçının adları şöyledir: *Etimoloji, fonoloji, karşılaştırmalı dilbilgisi, onomastik, edebiyat, edebiyat tarihçiliği, bibliyografi, ...*

.... sözlükçülük disiplinler arası bir inceleme alanı olması sebebiyle dille ilgili diğer bilim dalları ile sıkı sıkıya bağlantılıdır: Leksikoloji, semasioloji, dilbilgisi, stilistik, sosyolinguistik, psikolinguistik, haberleşme ve mekanik çeviri teorileri, dil öğretim yöntemleri. (Александров 1999: 12)

3.4. Sözlükçülük terminolojisi

Sözlükçülük alanında dilbilgisi terminolojisinden farklı bir terminoloji söz konusudur. Bu terimlerden birkaçı şunlardır: tipoloji, klasifikasyon, parametre, madde, tanım, açıklama, örnek, kısaltma, karşılaştırma, kaynak, hedef, hacim, boyut.....

Her dilin sözlükçülüğünde, özel bir sözlük dili oluşturulmaktadır. Sözlükteki maddelerin yazımında kullanılan tipik formüller dizimi bu üst dili oluşturmaktadır. Formüllerin yanı sıra açıklamalar, notlar, kısaltmalar ve işaretler de bu üst dilin içinde yer alır. (Мартынюк 2005: 106)

Metalanguage (метаязык) : "Bir başka dilin analizini konu alan bilimsel ve felsefi incelemelerin dili" (Ахманова 2005: 232)

3.5. Sözlükçülüğün hedefleri

Ulaşabildiğimiz kaynaklardan edindiğimiz bilgilere göre sözlükçülükteki hedefler, ana çizgileriyle, aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

1. Söz varlığının sözlükte tanımlanması için gerekli olan ilke ve usullerin bilimsel hazırlığı, sözlükçülüğün temel hedefidir. Ayrıca, sözcüklerin dildeki farklı görünümelerini ortaya koymaya çalışan sözlüklerin oluşturulması da temel hedeflerden biridir. (Мартынюк 2004: 181)
2. Sözlüklerin tipolojisini çıkarmak, öncelikli konulardandır. Pratik sözlükçülüğün çağdaş yönelimleri (bilgisayarlaştırma, yararçılık, bilişimsel metot, sözlüklerin toplumsal hedefleri vs) tipolojinin geliştirilmesinde etkili olmaktadır. Sözlük tipolojisini çıkarmak, sözlükçülüğün genel ilkelerini ortaya koymak için gereklidir. (Козырев-Черняк 2004: 7)
3. Sözlükçülük teorisi, sözlük yazımı ile yan yana yürüyen gelişme sürecinde, teorik bir disiplin olma yolunda ilerlemektedir. Bu disiplinin belli başlı üç doğrultuda ilerlediği görülmektedir: Eğitim-öğretim amaçlı, çok dilli, bilimsel-teknik. (Мартынюк 2004: 182)

3.6. Türkiye'de sözlükçülük

Bugünkü hâliyle Türkiye'de sözlükçülük bir bilim dalı ve/veya araştırma alanı olarak algılanmamakta, daha çok, sözlük yazımı konusundaki amatör çalışmalar dikkate alınarak başarılı ve başarısız yanları söz konusu edilmekte, tartışılmakta ve öneriler getirilmektedir. (Usta 2007: 225–226)

Hâlbuki Cumhuriyet'in kurulmasından sonra bu alanda çeşitli kurumlarda ve üniversitelerde yapılan ciddi bilimsel sözlük yayınlarına bakıldığında, neredeyse bu çalışmaların bir uzmanlık alanı haline dönüştüğü dikkati çekmektedir.

Bu uzmanlık alanında, ciddi sayıda bilim adamı, araştırmacı, uzman, teknik eleman görev almakta, on yıllarca devam eden uzun soluklu çalışmalar yapılmaktadır. Ortaya çıkan ürünler incelendiğinde de bazen birbirinden bağımsız bazen de birbirinden etkilenmiş kişi ve grupların çeşitli yöntem ve teknikleri kullandığı görülmektedir.

Bu durumda Türkiye'de, yurt dışındaki sözlükçülük çalışmalarından kısmen etkilenmiş kısmen de kendi bağımsız çizgisini muhafaza eden bir "disiplin" in bulunduğu inkâr edilemez.

Ancak bu "disiplin" in bilimsel bir çalışma alanı haline geldiğini söylemek de oldukça zordur. Hem bir "disiplin" den bahsedip hem de bilimsel çalışma alanı olmadığını söylemek elbette ki çelişik bir ifadedir. "O halde bu çelişkinin oluşmasındaki temel sebepler nelerdir?" diye sorarsak, kanımca, cevaba ulaşmak çok zor olmaz: "*Bütün bu çalışmalar, teorik altyapısı ve sınırları belirlenmeden yapılmakta; kişi, grup ve kurumlar arasında eşgüdüm bulunmamakta; ortaya çıkan ürünler ciddi bilimsel toplantılara konu edilmemekte ve tartışılmamaktadır.*" Genel görünüm böyle dağınık bir hal arz ederken, konu ile ilgili araştırmacıların "sözlükçülük" adı verilebilecek böyle bir "disiplin" den söz etmelerindeki çekingenlik de kendiliğinden anlaşılmaktadır.

4. Sözlük araştırmacılığı (meta-lexicography)

Sözlük araştırmacılığı, sözlüğün hazırlanışından önce yapılan bütün hazırlık çalışmaları, sözlüğün yayımlanması, kullanılması ve sözlükler üzerine yapılan eleştiri ve değerlendirmeler gibi süreçlerin bütünüdür. Bir başka deyişle "sözlük araştırmacılığı", yukarıda sınırları çizilen "sözlükçülük" alanının bir üst seviyesidir.

Özellikle Avrupa'da gelişmiş olan bu uzmanlık alanı, dört ayrı başlık altında değerlendirilmektedir. H. Yaşar Yüksekkaya, H. E. Wiegand'ın 1988 yılında Berlin'de yayımlanmış olan kitabına atıfta bulunarak bu başlıkları özetle şöyle belirtmektedir:

a) *Sözlüklerin kullanılması ile ilgili araştırmalar,*

- b) Sözlük eleştiri ve değerlendirmesi ile ilgili araştırmalar,
- c) Sözlükçülük tarihi üzerindeki araştırmalar,
- d) Sözlükçülük teorileri üzerindeki araştırmalar. (Yüksekkaya 2001: 209)

Adı geçen yazıda detaylı bir biçimde anlatıldığı üzere, “sözlükçülük” ve “sözlük araştırmacılığı” Avrupa ve Amerika’da oldukça gelişmiş, çeşitli teoriler ileri sürülmüş, bu teorilere dayanan deneysel çalışmalar yapılmış; sözlükçülük ve sözlük araştırmacılığı konusu, bilimsel çalışmalar eşliğinde devam eden bir süreç haline gelmiştir (Yüksekkaya 2001: 212–216).

4.1. Türkiye’de sözlük araştırmacılığı

Türkiye’de bu alanda ciddi bilimsel çalışmaların olmayışı –şahıslara ait münferit makaleler dışında tutulursa– sözlük araştırmacılığının bir uzmanlık alanı olarak gelişmesine katkı sağlamamıştır.

Bu durum bir başka sürecin doğmasına sebep olmuştur. Bu süreç *alan içi* ve *alan dışı* olmak üzere iki açıdan incelenebilir:

Alan içi tepkiler : Sözlük araştırmacılığının bilimsel bir çalışma veya uzmanlık alanı olarak görülmemesi, bu alanda yazılan eleştiri ve değerlendirme yazılarının da sözlük hazırlayanlar tarafından kendilerine yapılmış bir saldırı olarak algılanmasına sebep olmuş; sözlük yazarları bu tür “saldırı”(!) nitelikli yazılara, sözlüklerin satışını azaltacağı ve/veya maddi kayıplara sebep olacağı önyargısı ile yaklaşmışlar; sözlükler üzerine yazı yazan araştırmacıları başka yollardan engellemeye ya da karalamaya çalışmışlardır.

Alan dışı tepkiler : Aslında buna alan dışı *tepkisizlik* demek daha doğru olacaktır. Çünkü dil ve sözlük çalışmalarına amatör bir ruhla yaklaşan veya yayın piyasasındaki “pasta”dan pay kapmak amacıyla sözlük yayıncılığına girişen kişi ve kurumlar ise, sözlük araştırmacılığının ürünü olan eleştiri ve değerlendirme yazılarına karşı “tepkisiz” kalmışlar, bu eleştiri yazılarının kendi ürünlerinin satışını artırmasına yönelik bir katkıda bulunmayacağı öngörüsünden(!) hareketle “olumlu veya olumsuz” bir cevap vermeyi gereksiz görmüşlerdir.

Hâlen devam eden bu süreçte, sözlük araştırmacılığının ürünü olan *eleştiri, tanıtma, değerlendirme, tamamlama ve geliştirme* amaçlı yazılar, birbirinden bağımsız ve bağlantısız bir ortamda geliştikleri için, teorik alt yapısı ve kuvvetli destekleyicileri bulunmayan her akım gibi etkili olamamakta, bir arada ve belli bir amaca doğru yürüyen hareketlerin savunucularına göre zayıf kalmakta, bu zayıflık yüzünden de hemen her yönden çeşitli engellemelerle karşılaşmaktadır. Bunun en belirgin örnekleri olarak, sözlük araştırmacılığı için resmi ve özel kurumların *finans, mekân ve personel* gibi katkılar sağlamayı düşünmemeleri, bu tür çalışmalarını teşvik etmemeleri, yazılan

yazılara yeterli önemi vermemeleri, araştırma projelerini desteklememeleri sayılabilir.

5. Sonuç

Türkiye’de bu alandaki bilimsel çalışmalar fevkalâde yetersizdir. Sözlükçülüğün teorisi, alanı, terminolojisi, hedefleri ve sorunları üzerine yazılmış monografilere âcil olarak ihtiyaç duyulmaktadır. Bugüne kadar yayımlanmış sözlükleri dikkatle incelemek, eksik ve hatalı yönlerini tespit ettikten sonra birbirlerine göre üstünlüklerini ve ilerici bakış açılarını gündeme getirerek teşvik etmek ve geliştirmek, elbette ki bu çalışmaları organize edecek ve belli bir yolda ilerlemesini sağlayacak ciddi bir kurumun görevi olmalıdır. Bu organizatörlük görevini üstlenecek kurum, Türkiye’deki sözlükçülük çalışmalarına büyük katkı sağlayacaktır.

Kaynaklar

- Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. (1949) Ankara: TDK.(J. MAROUZEAU’nun *Lexique de la terminologie linguistique* adlı eserinden katkılarla çeviri.)
- USTA, H. İ. (2007) Türkçe Sözlük Hazırlamada Yöntem Sorunları. *DTCF Dergisi* 46/1, 223–242.
- WIEGAND, H. E. (1983) On the Structure and Contents of a General Theory of Lexicography, *Proceedings Papers from the International conference on Lexicography*, 13-20.
- WIEGAND, H. E. (1988) *Wörterbuchforschung. Untersuchungen zur Wörterbuchbenutzung, zur Theorie, Geschichte, Kritik und Automatisierung der Lexicographie, 1. Teilband*. Berlin: Walter de Gruyter.
- YÜKSEKAYA, H. Y. (2001) Avrupa’daki Modern Sözlük Araştırmaları ve Bu Araştırmaların Türk Metasözlükçülüğüne Yansımaları. *Uluslararası Sözlükbilim Sempozyumu Bildirileri(20-23 Mayıs 1999-Gazimağusa)*,. 207–234.
- АЛЕКСАНДРОВ, Д. (1999) *Тенденции развития современной немецкой лексикографии*. (Рязанский Гос. Педаг. Университет)
- АХМАНОВА, О.С. (2005) *Словарь лингвистических терминов*. Москва: URSS.
- ДУБИЧИНСКИЙ, В.В.(2009). *Лексикография русского языка*. Москва: Флинта-Наука.
- КОЗЫРЕВ В.А., ЧЕРНЯК В.Д. (2004) *Русская лексикография*. Москва: Дрофа.
- МАРТЫНЮК А.Я.(2004) Русская лексикография: традиции и перспективы *Культура народов Причерноморья*. 49-1. 180–182.
- МАРТЫНЮК А.Я. (2005) Лексикографическая традиция и типология словарей *Культура народов Причерноморья*. 69, 105–107.
- ТАБАНАКОВА В.Д. (1999) Теоретическая лексикография. *Language and Literature*. № 5 (<http://frgf.utmn.ru/last/No5/journal.htm>)
- ШИМЧУК Э.Г. (2009) *Русская лексикография*. Москва: Академия.

Halil İbrahim Usta

Prof. Dr. Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretim üyesi.

Adres: Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Sıhhiye-Ankara, TÜRKİYE.

E-posta: husta@humanity.ankara.edu.tr

Yazı bilgisi:

Alındığı tarih: 4 Mart 2010

Yayına kabul edildiđi tarih: 5 Nisan 2010

E-yayın tarihi: 15 Temmuz 2010

Çıktı sayfa sayısı: 10

Kaynak sayısı: 13